

Łódzkie ślady Powstania Wielkopolskiego. Pamięci zwycięskiego zrywu z lat 1918-1919

10.01.2023 14:50 Tomasz Walczak / BRP

kategoria: **Aktualności**

Tożsamość i tradycja

Sto lat niepodległości

Nad grobami dwóch powstańców wielkopolskich, którzy swój ostatni przystanek znaleźli w Łodzi - Tadeusza Walczaka i Franciszka Krawczyńskiego - na cmentarzu wojskowym pw. św. Jerzego przy ul. Wojska Polskiego 149 odbyła się skromna uroczystość, upamiętniająca bohaterów tego zwycięskiego czynu zbrojnego z lat 1918-1919. W imieniu władz miasta kwiaty na ich grobach złożył wiceprezydent Łodzi Adam Wieczorek, podkreślając, że ideą powstania była niepodległość, ale i mądra, wyważona decyzja o jego wybuchu, poparta rozsądnym i właściwym przygotowaniem do batalii z Niemcami.

Fot. Patryk Waclawiak/UMŁ

„(...)dziękuję wszystkim, którzy podejmują starania, by pamięć o Powstańcach Wielkopolskich, mimo upływu 104 lat, była wciąż żywa, by nie zapomnieć jak dużą rolę odegrali oni w walce o wolność i niepodległość Polski. Dla młodzieży są wzorem do naśladowania, przykładem jak upór, determinacja i odwaga prowadzi do osiągnięcia upragnionych celów. Wówczas dążeniem ich była wolność kraju. Młodzi ludzie pragną tego samego i to właśnie przeplatanie się przeszłości z teraźniejszością wpływa na postawy i działania związane z dzisiejszymi wyzwaniem. Dlatego też, poza przekazywaniem uczniom wiedzy, tak ważne jest kształtowanie postaw patriotycznych, otwartości i życzliwości, empatii, znajomości historii, szacunku do pracy, umiejętności rozwiązywania kwestii spornych w duchu zrozumienia oraz tolerancji wobec odmiennych poglądów i przekonań(...)„ - napisała w liście do uczestników uroczystości prezydent Łodzi Hanna Zdanowska.

Powstanie wielkopolskie wybuchło 27 grudnia 1918 roku w Poznaniu. Walki rozpoczęły się dzień po przybyciu do Poznania Ignacego Jana Paderewskiego, powracającego do Polski z emigracji. Owacyjnie witany przez licznie zgromadzonych mieszkańców mąż stanu 26 grudnia wygłosił przemówienie z okna hotelu Bazar. Zdopingowało ono Polaków do podjęcia walki. Okazja nadarzyła się dzień później, kiedy to prowokacyjny przemarsz zorganizowali Niemcy, zrywając w jego trakcie polskie sztandary i chorągwie. W kolejnych dniach walki objęły kolejne tereny Wielkopolski. W styczniu i lutym 1919 roku powstańcy wyzwolili spod panowania niemieckiego dawną prowincję poznańską. Powstanie było znakomicie

przygotowanie i dowodzone. Lotnisko niemieckie w Ławicy powstańcy zdobyli w ciągu 20 minut tracąc, tylko jednego człowieka. Zdobyli kilkadziesiąt niemieckich samolotów, co wielu historyków uważa za największy łup wojenny w tysiącletniej historii polskiego oręża. Powstanie zakończyło się 16 lutego 1919 roku. Wtedy to do postanowień rozejmu w Trewirze zawartego między Ententą i Niemcami, dołączono zobowiązanie Republiki Weimarskiej do zaprzestania kroków zaczepnych przeciw Polakom oraz wytyczono linię demarkacyjną. Włączenie do Polski ziem, o które toczyły się walki, zatwierdzone zostało w traktacie wersalskim podpisanym 28 czerwca 1919 roku.

Tadeusz Walczak urodził się w 1899 roku. Od najmłodszych lat zaangażowany był w ruch harcerski. W 1916 roku wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej, a w roku 1918 opuścił dom rodzinny i udał się do Łodzi. Tu w biurze werbunkowym został przyjęty jako ochotnik do wojska, następnie skierowany do Warszawy rozpoczął edukację w szkole podoficerskiej. Wziął udział w rozbrajaniu Niemców w Warszawie, a potem został oddelegowany do Poznania wraz z grupą mającą organizacyjnie wspomagać powstańców wielkopolskich. W potyczce pod Szubinem został ranny. Po powstaniu wziął udział w obronie Lwowa, gdzie ponownie odniósł rany i trafił do szpitala. W stopniu sierżanta został przeniesiony do Łodzi jako podoficer zawodowy. W 1938 roku oddelegowano go do Warszawy do V Pułku Lotniczego na Okęcie, gdzie pracował do wybuchu wojny. W trakcie wojny wraz z rodziną przebywał w Warszawie. Jego starszy syn, 18-letni harcerz Mirosław Walczak, zginął 2 sierpnia 1944 roku w powstaniu warszawskim podczas walk pułku Baszta na Mokotowie. Po wojnie Tadeusz Walczak wraz z rodziną przeniósł się do Łodzi, gdzie wstąpił do wojska i w stopniu podporucznika został na krótko oddelegowany na Ziemie Odzyskane. Po powrocie do Łodzi pracuje w służbie naziemnej lotnictwa na Lublinku. Z wojska, na skutek złego stanu zdrowia został w 1949 roku przeniesiony w stan spoczynku. Awansowany do stopnia kapitana. Był wielokrotnie odznaczany, w tym właśnie za udział w powstaniu wielkopolskim.

Od 2021 roku, 27 grudnia obchodzony jest Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego. Organizatorami uroczystości na cmentarzu na Dołach jest Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego im. Powstańców Wielkopolskich, znajdujący się w Łodzi przy ul. Franciszkańskiej 137.

